

Frantziaren erdia greban dago

Giscard d'Estaing hautatu ez zuen Frantzia erdia greban dago. Gobernuaren gidaritzarekin ez dago ados.*

Traizioa, desordenua, batzuentzat; haserrea, gobernu modu zahartua besteentzat: horixe da hor han hemen salatzen eta aldarrikatzen dena. Eta protesta hori lanuztearen bidez egina da, sektore publikoan hain zuzen ere.

Georges Marchais

Alderdi komunistaren idazkari nagusia

Lanuzte batzuk luze doaz, beste batzuk laburrago. Baina luze edo labur, denak ugaltzen. Hala nola, postariena,* Akitanian meagizonena,* telebistan, irratian eta elektragintzan lan egiten dutenena, trenbide eta egunkarietako langileena, Pariseko kale garbitzaileena... Eta beharbada denak ez ditut aipatzen.

Politikan, hauteskundeetan,* irabazi ez zuen ezkerrek, jendetza berberarekin gehienbat, gizarte arazoan irabaz lezake.

Bistan da, politikazko elkar hizketarik Gobernuarekin ez duela ezkerrek oraingoz nahi. Giscardek konbidatu zituen. Marchais jaunak ezetza eman zion. Honen segidan, Mitterrandek eta Fabre-k jokabide bera hartu dute.

Elkar hizketarako baldintzak, aspaldi dela jarri zituen Mitterrandek. Politika serioa eta ezkertiarra egitekotan bai. Erabaki sendo eta premiazko batzuk hartzekotan bai, batik* bat ekonomi arloan. Ez, ordea, adabakitan* ibiltzekotan. Ez, gobernu mota hau sinesgarri bihurtzekotan.

Denok dakigu, Gobernuak nahi lukeela holako elkar hizketarik. Bere burua ezertara behartzen ez duelarik, irekitze itxura horrekin bere irudi politikoa ditziratsuago agertuko litzateke, eta Giscard alderdien joko eta burruka guztien gainetik geldituko litzateke horrela. Orduan, bada, Giscard ez litzateke Frantzia erdiaren eta kapitalaren lehendakari izanen, Frantzia osoarena baizik.

Ekonomiazko egoera ez dela batere ona, ongi ikusten du Gobernuak. Ezkerrekin elkar hizketa egiteko eta elkarrekin gauzak konpontzeko asmo zuzenik ez diot kentzen. Baina gaurko Gobernuak ez du ezkerre beronen horretan hartzen. Ezkerre bitan zatikatu nahi luke: sozialistei ondo ondo esan, eta komunistei gogor. Etendura sor dadin. Sozialistek eskuinera egin dezaten. Komunistak, bakarrik geldi daitezten.

Gobernuak lortuko ote du bere asmoa? Ene ustetan, ez. Eta arrazoin simple batengatik: ezkerre ez dela itsua. Eta ezkerrek agintea hartu gura du. Oraingoan seriotan doa. Bai komunistek eta bai sozialistek ba dakite ongi, bakoitza bere al-

detik ez direla sekula horretara iritsiko.* Elkarren dinamika eta elkarren botoak behar dituzte.

Frantziako grebak politikarekin zerikusirik ba duela nork uka? Baina, Gobernuak eta eskuinak egiten dutenez, greba hori politikazko burruka dela esatea, hauteskundeetan galtzaile gelditu zirenen mendekua* dela aldarrikatzea, politika eskasa da. Lanaren inguruan eta ekonomiazko erreinuan zerbait usteldurik ba dago; eta grebara joateko arrazoin nahikoa eta gehiago da hori.

Gosea eta politika

Berrikitan amaitu da Alimentazioaren aldeko Nazioarteko Biltzarrea, Erroman ospatua.

Bilkura honen ideia, Alger-en, Bumedi-en bota zuen, 1973.eko irailean. Gero Kissingerek bereganatu eta ONUra presentatzen du. Eta honek, asmo hori onhartu duelarik, FAOren bidez Erromara biltzen du jendea.

Eroritako ogiari, lurretik hartutakoan,* mun egiten genio la jadanik* ahantzia ere ba dugu. Gose izan ez denak, ogiaren garrantzia neurtzen ere ez daki. Mendebaldeko* ga teriak ez du gosarik ezagutu.

Gosea, hala ere, munduan errealitate bat da, eta gu geu ere ez omen gaude horren arriskutik behin betirako libratutik.

Hirugarren Munduko 460 milioi, eskax janik bizi dira.

Ekialde* Urruneko jendetzaren 25-30%a gosez, gose gorritz bizi da (bizitzea baldin bada hori), etab. etab.

Zenbaki hauetan kontatu gabe doa, nolabait sabela betetzen dutenen kopurua,* premiazko kalori eta protein faltaz bizi direnena, halebata.* Batez beste, gosetien kopuruak munduaren erdia osatzen du. Aise* esan egin da.

Hirugarren Munduan gertatzen da batik bat gosearen fenomeno hau. Zergatikoak? Ez dira soilki klimarenak, ekologiazkoak. Lehortek eta uholdeak ba dira, bai. Sahel, Bangla Desh eta Indiako zoritxarrak gogoratu besterik ez dadukagu.

Baina ba dira beste zenbait arrazoin ere, hots,* sozio-ekonomikoak: esaterako, luraren jabegoaren estruktura, latifundioak, laborantzaren erreforma beharra, eta abar.

Politikazkoa ere ba da gosearen problema hau; eta horixe da batez ere Erroman aztertu nahi izan dena, FAOk atondu* duen biltzarre horretan. Gobernuen aldetik borondate politikorik ez badago, arazo hori irtenbiderik gabe geldituko da, esan du FAOren zuzendariak. Lekuan lekuko problema bakarrik ez baita hori, mundu osokoa baizik.

1970.eko Nobel Sariak, Norman Borlaug jaunak esan du, biziki ongi esan ere, halebata: «Munduko herrialde guztietako

Bengalako gosetia

ekonomiazko politikek errealitateari lotuagoak izan behar dute, ideologiek ez baitiote jendeari jaten ematen. Gosearekin eta pobreziaarekin ezin daiteke bakerik eta gizarteko baretasunik eduki...»

Yasser Arafat, Palestina eta ONU

Arabiar Gobernuak, Rabat hirian ospaturiko bilkura* nagusian, OLP hartzen dute palestinar herriaren ordezkari bakar eta legezkatzat. Harez gero Yasserri gobernu buru baten tratamendua emanen diote.

Politikazko eta diplomaziako garaitzapen ezin handiagoa da, ONUra etortzearekin Yasserek erdietsi* duena.

Etzoletatik* Manhattan-eko kristalezko palazioa bide luzea dago. Raikalismotik agintera dagoen berbera.

Politika ez da ameskeria, esan du Yasserek. Horretan sinetsirik, posiblearen atzetik hasi zen bera, aspaldi dela.

Habarthe-k eta beste lau gerrillari taldek ez diote holakorik barkatzen. Honaindiko Jordanian eta Gazako lurraldean palestinar Estatuak egitearekin konformatzen dela eta, derrotistatzat hartzen dute Yasseren ekintza beste horiek. Horientzat, Yasseren ONUra joatea, traizioa izan da.

Beste askorentzat —gehienentzat, dirudienez— hazilaren* 13a egun historikoa izan da.

Duela zenbait hilabete oraindik, nork amets zezakeen, gerrillari horrek ONUko aulkitik Gobernuari pareko gisa* hitz egingen ziekeenik? Ilunpetako gerrillari kontzientzigabe bat ez zen, bada, Yasser? Eta palestinar erresistentzia ez zen, bada, terrorista talde bat? Nonbait irakurria dut nik holakorik.

Atzoko terroristak, gaur legezko Gobernu onhartu bat! Ez dira lehenak eta ez bakarrak. Gaur ONUn jezarririk dagoen askok erabili zuen biolentzia eta beldurra kolonizazioaren eta diktaduraren kontrako burrukan. Historiaren itzuliak!

Argi eta garbi esan du, bere herriaren autodeterminazioa eskatzen duela, eta askatasunaren aldeko burruka dela palestinar erresistentzia. Burua lehengo lepotik du Yasserek.

Italian Gobernu berria

Azkenik Italiako indar politikoez lortu dute Gobernu berria egitea. Noiz artekoa, ordea? Amintore Fanfanik huts egin eta gero, Aldo Morok hartu zuen bere gain eginkizun latz hori. Kristau Demokrasiako taldeetan, ezkerrekoa da Aldo Moro. Eta uste zen, sindikatuen eskariei nolabait amore eman ezezik,* komunisteri buruz ere irekia izanen zela Gobernu berria.

Aldo Morok, ordea, errepublikanoekin batera egin du Gobernua, Parlamentuan sozialisten eta sozial demokraten laguntza duelarik. Honek beronek argi adierazten du zein larria izan den irtenbidea eta zein hauskorra izanen den eratu den egoera. Argi dago, aspaldixetik sindikatuak politik indar ikaragarria direla Italiako politik egoera honetan. Bestalde, hor daude komunistak, Italiako bigarren partidurik handiena, Gobernua noiz sartuko zain. Ez dago asmatzaile handia izan beharrik, komunisteri Gobernuan nolabait parte ematen ez zaien bitartean, ez dutela Italian Gobernu luzerik ukanen.* Bestalde, Kristau Demokrasiak bere irudimena agortua duela dirudi, eta bere gizonak akituak.*

Idazleak:

Paulo AGIRREBALTATEGI
Joan Mari TORREALDAI

dezaten, **daien**
diot, **deutsat**
diote, **deutsoe**
gaude, **gagoz**
genion, **geuntsan**

lezake, **leike**
zaie, **jake**
zezakeen, **zikean**
ziekeen, **euskioen**
zion, **eutson**

Ehun urte

baino gehiago

diru aurreztapena

laguntzen

BANCO DE BILBAO

